LA BARCELONA D'AHIR
Oficis i costums perduts

JOSEP M. HUERTAS I GUILLEM HUERTAS

LA BARCELONA D'AHIR
Oficis i costums perduts

JOSEP M. HUERTAS I GUILLEM HUERTAS

Angle Editorial

Índex

1 Viure a la fresca 9

2 De la lliçó al jornal 39

3 Les hores lliures 83

4 Fe, moral i pàtria 119

1 Viure a la fresca

El dia de la revetlla de Sant Joan de 1963 el Barcelona va guanyar el Saragossa per 3 a 1. Era la final de Copa i la gent dividia el temps entre preparar la festa de la nit i escoltar el partit per ràdio. La televisió encara no era la pionera en matèria esportiva. Jo era a l'avinguda de la Mare de Déu de Montserrat en un temps en què pràcticament no passaven cotxes. Recordo que travessar el carrer es podia fer amb parsimònia. El meu amic Llibert em deia que quan ell era petit, quinze anys enrere, no en passava cap, de cotxe, i ell i els companys jugaven a futbol al mig de la calçada sense problemes. No era l'únic barri on el carrer era el territori dels jocs.

A l'esquerra de l'Eixample no era així. Passaven molts tramvies pel carrer de Muntaner però, tanmateix, a les cantonades es podien veure grups de vailets jugant a cavall fort. Costa de creure que en aquest temps de

Llibreters de vell a la rambla de Santa Mònica (1966).
Foto: Arxiu Huertas.

jocs d'ordinador o de consola els nens i les nenes d'ara sàpiguen el significat del nom de *Cavall Fort*, el popular *tebeo* en català. Potser per tot això algun romàntic va voler fer un petit homenatge als jocs de carrer posant una xarranca de ceràmica a la plaça de la Revolució, a Gràcia.

En general, als barris era on resultava més fàcil jugar al carrer amb els amics. Avui ens pot fer somriure que els vailets s'ho passessin bé amb una simple baldufa, o practicant el fet a amagar, si s'era prou colla. També es jugava a bales, a saltar a corda o a jocs més guerrers, amb pistoles, arcs i fletxes i espases fetes pels mateixos vailets o pels pares. El casquet del cap de la colla podia estar fet de paper de diari convenientment doblegat, i si li convenia un cavall sempre trobava una escombra vella per algun racó del pis. El carrer o els camps abandonats eren, juntament amb els terrats de les cases, les planúries per on cavalcar tot imaginant qualsevol aventura vista al cinema o llegida en algun *tebeo*. La diversió durava fins que se sentia la veu d'alguna mare cridant un dels nens perquè era hora de sopar.

Tanmateix, cap imatge ha quedat més fixada a la retina que els tramvies curulls de passatgers, penjats dels estreps i fins i tot amb alguns vailets a sota dels vehicles, amb un risc evident de patir un accident. Durant la postguerra mancaven vehicles i es viatjava com es podia. Cal no oblidar que les línies del metro llavors eren molt limitades i hi havia poques estacions.

Prendre la fresca o celebrar la revetlla

Hi havia barris amb carrers estrets i poc transitats on era fàcil treure la cadira a fora, si es vivia en una planta baixa, per fer petar la xerrada. De vegades,

Gallines i roba estesa: la vida al carrer a la Barceloneta.
Foto: Arxiu Popular de la Barceloneta.

si la gent s'animava, fins i tot s'hi muntava algun sopar. Els carrers encara no havien esdevingut aparcaments a l'aire lliure. No cal dir que, si els veïns eren gent ben avinguda i amb ganes de gresca, no hi faltava la revetlla de Sant Joan amb coca i cava, o, com a succedani, cervesa amb gasosa si no hi havia més diners. La canalla muntava la foguera en alguna cruïlla. Tot això passava abans que els urbans consideressin que l'asfalt o les llambordes quedaven fetes malbé i recomanessin deixar de cremar, si no hi havia sorra protectora, la fusta recollida pacientment durant setmanes.

La vida al carrer no era només festiva. Els nens no hi sortien només per jugar. Anaven a buscar el pa al forn i els el venien amb la torna, que acabava de fer el pes de la barra, i que podia consistir en un tros de coca que solia ser el premi per al jove comprador. O anaven a buscar la llet amb una lletera d'alumini a la vaqueria. Era habitual que a molts barris hi hagués lleteries, amb

vaques que menjaven restes de tronxos i fulles verdes de verdures, a més d'alfals del que creixia en alguns camps abandonats, com ara davant de la colònia Santiveri, que a més tenia un carrer conegut com el Pont de les Vaques. O, si sentien l'home del gel, sortien a corre-cuita al carrer a comprar-ne una pesseta perquè la nevera estigués prou fresca. També en venien en alguns cellers.

Els venedors ambulants

«Sóc el drapaire, / compro ampolles i papers, / compro draps i roba bruta, / paraigües i mobles vells», cantava Joan Manuel Serrat en una de les seves primeres cançons recordant un personatge habitual del Poble-sec, on va néixer. El drapaire va ser com un avantpassat del modern brocanter, però es guanyava molt pitjor la vida perquè el món era econòmicament molt pitjor que el d'ara.

Els ocellets de la sort triaven sempre un futur positiu.
Foto: B. Suárez.